

วิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับเทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูม เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

Constructivist Instructional Approach and Bloom's Questioning Techniques in Developing Critical Reading Skills of Prathomsuksa 6 (Grade 6) Students

อารีย์ พรหมปลัด

มหาวิทยาลัยทักษิณ

aree3429@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาความสอดคล้องและความเหมาะสมของวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับเทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูม เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับเทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูมกับเกณฑ์ร้อยละ 65 และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับเทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูม กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านนาทุ่งโพธิ์ ปีการศึกษา 2560 จำนวน 20 คน แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวโดยทดสอบหลังการทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับเทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูม เพื่อใช้เป็นแผนในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ จำนวน 6 แผน 14 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ หลังการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 1 ฉบับ จำนวน 40 ข้อ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับเทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูม จำนวน 20 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. วิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับเทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูม เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่ระดับ 4.74 และมีค่าดัชนีความสอดคล้องเฉลี่ย 0.94 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับเทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูม สามารถนำไปใช้ได้

2. ผลการประเมินทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 65 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 05

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับเทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูม เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในระดับมาก เท่ากับ 4.41

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ การสร้างความรู้ด้วยตนเอง เทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูม การอ่านเชิงวิเคราะห์

Abstract

The objectives of this research were to: 1) study the relevancy and appropriateness of constructivist instructional approach and Bloom's questioning techniques in developing critical reading skills of Prathomsuksa 6 (Grade 6) students, 2) compare students' critical reading skills as resulted from constructivist instructional approach and Bloom's questioning techniques to the criteria of 65%, and 3) study students' satisfaction on constructivist instructional approach and Bloom's questioning techniques. The sample group consisted of 20 Prathomsuksa 6 students who were studying at Ban Na Thoongpho School in academic year 2017. This research used a one-group pretest-posttest design. The instruments used in the study were: 1) 6 lesson plans which were constructed by basing on constructivist instructional approach and Bloom's questioning techniques for 14 hours of teaching to develop students' critical reading skills, 2) a 40-item test with 4-choice questions developed to evaluate students' critical reading skills, 3) a 20-item rating scaled questionnaire for evaluating students' satisfaction on constructivist instructional approach and Bloom's questioning techniques. Data were analyzed by using mean, standard deviation, and t-test.

The study results revealed that:

1. Constructivist instructional approach and Bloom's questioning techniques in developing Prathomsuksa 6 students' critical reading skills had the highest appropriateness level of 4.77 while the relevancy index was at the 0.94 level which indicated that the lesson plans constructed by basing on constructivist instructional approach and Bloom's questioning techniques were practical to used.

2. The evaluation of Prathomsuksa 6 students' critical reading skills showed that they were significantly higher than the set criteria of 65% at the .05 level of statistics.

การประชุมวิชาการระดับชาติ การเรียนรู้เชิงรุก ครั้งที่ 6 “Active Learning ตอบโจทย์ Thailand 4.0 อย่างไร”

วันที่ 26 - 27 มีนาคม 2561 ณ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

3. Students' satisfaction on constructivist instructional approach and Bloom's questioning techniques used in developing Prathomsuksa 6 students' critical reading skills was at the high level (=4.41).

Keywords: Child Center, Constructivist, Bloom's questioning techniques, Critical reading

1. บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทยไว้ 5 สาระ คือ สาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 2 การเขียน สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาและสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ซึ่งเมื่อพิจารณาธรรมชาติของการเรียนวิชาภาษาไทยจะเห็นได้ว่าวิชาภาษาไทยเป็นวิชาที่ต้องใช้ทักษะในการฝึกฝนจึงจะเกิดความชำนาญ และสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพจึงจะนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ ทั้งนี้ยังได้กำหนดคุณภาพผู้เรียนไว้ว่าเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนต้องสามารถอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง อธิบายความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหารจากเรื่องที่อ่าน เข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายในคู่มือต่าง ๆ แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง รวมทั้งจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านและนำความรู้ความคิดจากเรื่องที่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้ มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่านและเห็นคุณค่าสิ่งที่อ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 2) ซึ่งจากการกำหนดคุณภาพการอ่านในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จะเห็นได้ว่านอกจากผู้เรียนจะสามารถจับใจความได้แล้วเรียนจะต้องสามารถวิเคราะห์สารที่อ่านได้ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2546: 10) ได้อธิบายการอ่านเชิงวิเคราะห์ไว้ว่าเป็นการอ่านที่ฝึกให้ผู้อ่านรู้จักใช้ความคิด สติปัญญาและความรอบรู้ต่อสิ่งที่ได้อ่าน การฝึกแสดงความคิดเห็นจะช่วยให้ผู้อ่านรู้จักคิดเป็น มีความรู้กว้างและเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการใช้ทักษะทางปัญญา เพื่อแสดงออกมาเป็นความคิดของตนเอง ทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียน การทำงานและชีวิตครอบครัว ตลอดจนการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

นอกจากนี้การเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระจำเป็นต้องอาศัยความสามารถทางด้านภาษาไทยเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ โดยเฉพาะด้านการอ่านและการคิดที่เข้ามาเป็นส่วนสำคัญ เพราะหากปราศจากการอ่านเป็นคิดเป็นแล้ว การเรียนรู้สาระอื่น ๆ ก็ย่อมไม่เกิดผล ดังนั้นการสอนอ่านควบคู่กับทักษะการคิดจึงเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ เคียงเพ็ญ พรหมพล (2551: 1) ที่ว่าความสามารถด้านการอ่านการคิดวิเคราะห์เป็นเสมือนส่วนตกลูกของผลการเรียนรู้กลุ่มสาระต่าง ๆ เพราะสะท้อนถึงความเข้าใจจากการอ่านแล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แก้ปัญหา หรือสร้างสรรค์จินตนาการได้อย่างเหมาะสม จึงต้องบูรณาการการอ่านคิดวิเคราะห์ลงในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เช่นเดียวกับ เสนีย์ วิลาวรรณ (2546: 109) ที่กล่าวว่า การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้มนุษย์ได้รับความรู้ ความคิด ความเพลิดเพลิน มีความเข้าใจเรื่องการเมือง เศรษฐกิจ

และสังคม สามารถปรับตัวให้เข้ากับความจริงก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งล้วนแต่เป็นประโยชน์กับตนเองและประเทศทั้งสิ้น ทักษะการอ่านจึงเป็นทักษะที่สำคัญมากในชีวิตประจำวัน เพราะเป็นทักษะที่ผู้เรียนใช้แสวงหาสรรพวิทยาการต่าง ๆ ใช้เพื่อการบันเทิงและพักผ่อนหย่อนใจ หากผู้เรียนมีทักษะการอ่านอย่างดีแล้วย่อมสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ในสาขาวิชาอื่นได้เป็นอย่างดีด้วยเช่นกัน

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยโดยภาพรวมยังไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควรโดยเฉพาะสาระการอ่าน เนื่องจากผู้เรียนยังขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ ซึ่งจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐานวิชาภาษาไทยสองปีย้อนหลังคือ ปี 2558 - 2559 ผลปรากฏว่า ปี 2558 สาระการอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 60.82 ระดับสังกัดเท่ากับ 59.55 และค่าเฉลี่ยระดับโรงเรียนของโรงเรียนบ้านนาทุ่งโพธิ์ เท่ากับ 69.69 ส่วนในปีการศึกษา 2559 มาตรฐาน ท 1.1 มีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศเท่ากับ 48.53 ระดับสังกัด 47.97 และค่าเฉลี่ยของโรงเรียนบ้านนาทุ่งโพธิ์เท่ากับ 55.00 ซึ่งจะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยในมาตรฐานการอ่านลดลงทุกระดับ และมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่ามาตรฐานการเรียนรู้อื่น ๆ ในกลุ่มสาระภาษาไทย โดยในระดับโรงเรียน มาตรฐานการเรียนรู้ ท 2.1 การเขียน เท่ากับ 56.75 ท 3.1 การฟัง การดูและการพูด เท่ากับ 80.63 ท 4.1 หลักภาษาและการใช้ภาษา เท่ากับ 56.25 และ ท 5.1 วรรณคดีและวรรณกรรม เท่ากับ 60.00 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ , 2558 - 2559) ดังนั้นปัญหาการอ่านจึงเป็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ด้วยเหตุนี้ในการประชุมระดับเครือข่ายโรงเรียนของกลุ่มเครือข่ายไพวัลย์ ซึ่งประกอบด้วย 8 โรงเรียนคือ โรงเรียนบ้านควนประกอบ โรงเรียนบ้านตันประดู่ โรงเรียนบ้านวังปริง โรงเรียนบ้านนาทุ่งโพธิ์ โรงเรียนบ้านพุด กรป.กลาง โรงเรียนวัดควนขี้แรด โรงเรียนบ้านคู และโรงเรียนบ้านป่าแก่ ได้มีการประชุมและทำข้อตกลงร่วมกันในกลุ่มผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ถึงมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทยที่ต้องได้รับการพัฒนาเป็นอันดับแรก ซึ่งมีมติที่ประชุมมีความเห็นตรงกันว่ามาตรฐาน ท 1.1 เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ที่ทุกโรงเรียนมีปัญหาตรงกันและต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน เพราะแม้แต่ค่าเฉลี่ยระดับประเทศก็ลดลงจากปีการศึกษา 2558 ถึงร้อยละ 12.29 (บันทึกการประชุมเครือข่ายไพวัลย์ครั้งที่ 3, 6 มิถุนายน 2560) ประกอบกับข้อสอบของสถาบันทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐานวิชาภาษาไทยด้านการอ่านในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นข้อสอบที่ออกตามตัวชี้วัดดังนั้นสิ่งสำคัญคือครูต้องฝึกก็คือให้เด็กอ่านพร้อมกับฝึกการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาอย่างสม่ำเสมอ ไม่ใช่อ่านแค่ระดับรู้จำหรือจับใจความ แต่ต้องสามารถแยกแยะส่วนต่างของสารที่อ่าน

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยจึงมีแนวคิดว่าควรพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และสามารถตอบสนองความต้องการที่จะพัฒนาทักษะการอ่านและการวิเคราะห์ของนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา 2551 โดยนำแนวทางการจัดการเรียนการสอนตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้การสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ร่วมกับการนำเทคนิคคำถามตามแนวพุทธิพิสัยของบลูมมาใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยแนวคิดการเรียนรู้แบบการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) เชื่อว่าการเรียนรู้

การประชุมวิชาการระดับชาติ การเรียนรู้เชิงรุก ครั้งที่ 6 “Active Learning ตอบโจทย์ Thailand 4.0 อย่างไร”

เกิดขึ้นในตัวของผู้เรียนเอง โดยครูเป็นผู้กระตุ้น ผู้อำนวยการและผู้อำนวยความสะดวก ชักถามและจัดสถานการณ์ที่เหมาะสม กับความรู้เดิมของผู้เรียนเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนคิดและเชื่อมโยงความรู้เองจนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย ทำให้ผู้เรียนสามารถคิดและเก็บไว้ในหน่วยความจำระยะยาวและสามารถช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนได้ ทั้งยังเป็นการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้ตามแนวของหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กล่าวคือผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมี ความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตาม ธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 25) ส่วนการใช้คำถามตามจุดมุ่งหมาย ทางด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ตามแนวคิดของบลูม (Bloom) นั้นได้ชี้ให้เห็นว่าสมองของคนเราจะ คิดเป็นระดับโดยคิดจากง่ายไปหายาก เด็ก ๆ จะเริ่มต้นด้วยการคิดเรื่องง่าย ๆ ซึ่งเป็นระดับพื้นฐาน เมื่ออยู่ ชั้นสูงขึ้นไปจึงฝึกคิดเรื่องยาก ๆ ก็จะเป็นประโยชน์แก่ตนเองต่อไป ซึ่งระดับขั้นของการคิดได้จัดระดับจุดมุ่งหมาย ตามระดับความรู้จากต่ำไปสูงไว้ 6 ระดับคือ ระดับความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การ สังเคราะห์และการประเมินค่า (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558: 49) ซึ่งผู้วิจัยได้นำไปใช้ เป็นแนวทางในการตั้งคำถามการอ่านเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ในระดับที่สูงขึ้นไปเรื่อย ๆ และ พัฒนาผู้เรียนด้านการอ่านให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรต่อไป

หลักการและเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้คิดที่จะพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเอง ร่วมกับคำถามตามแนวคิดของบลูม ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อเป็นแนวทาง ในการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความสอดคล้องและความเหมาะสมของวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเอง ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถามตามแนวคิดของบลูม เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วย ตนเองร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถามตามแนวคิดของบลูมกับเกณฑ์ร้อยละ 65
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเอง ร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถามตามแนวคิดของบลูม

3. ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบทดลองกลุ่มเดียวโดยทดสอบหลังการทดลอง ประชากร คือ นักเรียน ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 เครือข่ายไพรวัลย์ อำเภอกง หรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำนวน 8 โรงเรียน 150 คน กลุ่มตัวอย่าง

เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนบ้านนาทุ่งโพธิ์ อำเภอกงหรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2 จำนวน 1 ห้องเรียน 20 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

4. อุปกรณ์และวิธีการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ คือ แผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับคำถามตามแนวคิดของบลูม จำนวน 6 แผน 14 ชั่วโมง ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สารการเรียนรู้แกนกลาง สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ ซึ่งมีใบงาน 4 ใบงาน และกระบวนการประเมินผล มีแบบฝึกหัดพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังแผน ทุกแผนเป็นแบบฝึกหัดแบบเขียนตอบ จำนวน 10 ข้อ

2. เครื่องมือที่ใช้ประเมินทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ คือ แบบทดสอบประเมินทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

3. เครื่องมือที่ใช้ประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับเทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คือ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับเทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งแบ่งระดับความพึงพอใจออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด จำนวน 20 ข้อ โดยแบ่งเป็นด้านสารการเรียนรู้ ด้านการกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อสร้างเรื่องในการวิจัย
2. หาคุณภาพเครื่องมือเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1
3. ปฐมนิเทศนักเรียนเรื่องการสอนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับเทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูม เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์
4. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับเทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 6 แผน รวม 14 ชั่วโมง

5. หลังเสร็จสิ้นการทดลองการใช้แผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับเทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูมแล้ว ผู้วิจัยได้ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบประเมินทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ จำนวน 40 ข้อ 40 คะแนน บันทึกคะแนนผลการทดสอบเป็นรายบุคคล

6. นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับเทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูม

7. นำคะแนนจากการทำแบบทดสอบประเมินทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ มาวิเคราะห์เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 65

8. นำคะแนนจากการทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับเทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูม มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีการจัดการข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลหาความสอดคล้องและความเหมาะสมของวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับเทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูม เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยนำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งสามคนมาหาค่าเฉลี่ย

2. ตรวจสอบแบบทดสอบประเมินทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นข้อสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก โดยให้คะแนนเป็นรายข้อ ถ้าตอบถูกให้ข้อละ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ข้อละ 0 คะแนน แล้วนำผลมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ซึ่งผู้วิจัยกำหนดไว้ที่ร้อยละ 65 โดยใช้การทดสอบค่าที (t-Test for One Sample) แบบทางเดียว (One-tailed Test)

3. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนจากแบบสอบถามความพึงพอใจโดยใช้ค่าเฉลี่ย

5. ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วย ผลการหาความสอดคล้องและความเหมาะสมของวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับเทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูม เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบประเมินทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังการจัดการเรียนรู้กับเกณฑ์ร้อยละ 65 โดยใช้การทดสอบค่าที (t-Test for One Sample) แบบทางเดียว (One-tailed Test) และผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับเทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูม เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า

1. วิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับเทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูม เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ที่สุด ที่ระดับ 4.74 และมีค่าดัชนีความสอดคล้องเฉลี่ย 0.94 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับเทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูม สามารถนำไปใช้ได้

2. ผลการประเมินทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 65 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับเทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูม เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในระดับมาก (เท่ากับ 4.41)

6. อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับเทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูม เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของวิธีการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับเทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูม เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

พบว่ามีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ได้ และมีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งจากการตรวจแบบฝึกหัดพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ระหว่างการจัดการเรียนรู้อย่างพบว่าทุกทักษะที่ทำการประเมินนักเรียนสามารถทำคะแนนได้เกินร้อยละ 65 ทั้งนี้เนื่องมาจากวิธีการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับเทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูม เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้นมานั้นมีแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ และการสร้างความรู้ด้วยการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมตามแนวคิดของไวทอลล์ก็ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำเทคนิคคำถามตามแนวคิดพุทธิสัยของ บลูมมาร่วมด้วย เพื่อกระตุ้นการคิดตามลำดับขั้น โดยมีครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรม ประสานการเรียนรู้ ให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทาง ตลอดจนควบคุมสถานการณ์การจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอน นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มและนอกกลุ่มระหว่างทำกิจกรรมทำให้เกิดการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นตลอดกิจกรรม ประกอบกับขั้นตอนการจัดกิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ จนเกิดการสร้างองค์ความรู้ขึ้นมาได้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีนี้จึงมีประสิทธิภาพและส่งเสริมความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ได้ตามตัวชี้วัดที่หลักสูตรกำหนด สอดคล้องกับคำกล่าวของ สุรางค์ โค้วตระกูล (2553, 210 - 211) ที่ได้กล่าวว่า คุณลักษณะของการสร้างความรู้ด้วยตนเอง คือ การที่ผู้เรียนสร้างความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งการเรียนรู้สิ่งใหม่ขึ้นกับอยู่กับความรู้เดิมและความเข้าใจที่มีอยู่ในปัจจุบัน การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ และการจัดสิ่งแวดล้อม กิจกรรมที่คล้ายคลึงกับชีวิตจริง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ซึ่งองค์ประกอบของการพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยขั้นตอน 5 ขั้นตอน คือ กรอบแนวคิดทฤษฎี หลักการเป้าหมาย กระบวนการเรียนการสอนและวิธีการวัดและประเมินผล โดยกระบวนการเรียนการสอน

การประชุมวิชาการระดับชาติ การเรียนรู้เชิงรุก ครั้งที่ 6 “Active Learning ตอบโจทย์ Thailand 4.0 อย่างไร”

ประกอบด้วย หัวเรื่องและการกำหนดเวลาเรียน มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้ และกระบวนการประเมินผล มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างแรงจูงใจ เป็นขั้นที่ครูผู้สอนมีหน้าที่จุดประกายความสนใจและสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การร่วมมือและการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้เรียนในลักษณะของการทำงานเป็นกลุ่มรวมทั้ง ผู้เรียนจะรับรู้ถึงจุดมุ่งหมายในการเรียนบทเรียนนั้น

ขั้นที่ 2 ใช้ความรู้เดิม เป็นขั้นที่ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจเดิมที่มีอยู่เกี่ยวกับเรื่องที่จะเรียน บรรยากาศของการปฏิสัมพันธ์กันทางสังคมจะทำให้ผู้เรียนแสดงออกโดยการอภิปรายกลุ่มและการให้ผู้เรียนเขียนเพื่อแสดงความรู้ ความเข้าใจที่เขา มีอยู่ โดยในขั้นนี้จะมีการสอดแทรกคำถามของบลูมในระดับความรู้ ความจำ เพื่อทบทวนความรู้เดิมของผู้เรียน

ขั้นที่ 3 สร้างเสริมความรู้ใหม่ เป็นขั้นที่ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการอ่านให้ผู้เรียนเรียนรู้ทำความเข้าใจและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันและกัน ผู้เรียนจะเข้าใจได้ดีขึ้น เมื่อได้พิจารณาความแตกต่างและความขัดแย้งระหว่างความคิดของตนเองกับของคนอื่น ผู้สอนจะมีหน้าที่อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียน โดยขั้นนี้ผู้สอนจะเริ่มกำหนดประเด็นกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด ขั้นนี้จะมีการสอดแทรกคำถามของบลูมในระดับความรู้ ความจำ ความเข้าใจ ซึ่งผู้เรียนจะเกิดความคิดหลากหลายภายในกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนเกิดการสร้างความคิดใหม่จากการอภิปรายกลุ่ม ผู้เรียนจะเห็นแนวทางแบบวิธีการที่หลากหลายในการตีความปรากฏการณ์บทอ่านหรือเหตุการณ์แล้วกำหนดความคิดใหม่ คือความรู้ใหม่

ขั้นที่ 4 ฝึกใช้ประสบการณ์ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนมีโอกาสใช้แนวคิดหรือความรู้ความเข้าใจที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยการทำใบงาน เพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ขั้นนี้จะมีการสอดแทรกคำถามของบลูมในระดับการนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า

ขั้นที่ 5 เล่าขานทบทวน ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนสะท้อนตนเองว่าแนวคิดของตนเองว่าแนวคิดของตนว่าได้เปลี่ยนแปลงไปจากก่อนเริ่มเรียนรู้ได้อย่างไร โดยให้ผู้เรียนร่วมกันฝึกตั้งคำถามและตอบคำถามตามระดับขั้นความรู้ 6 ขั้น คือ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า โดยมีครูคอยชี้แนะอย่างใกล้ชิด ซึ่งผู้เรียนจะได้ทบทวน ความเข้าใจของเขาต่อเรื่องที่อ่าน และทบทวนว่าแนวคิดต่อเรื่องที่อ่านว่าได้เปลี่ยนไปอย่างไร โดยการเปรียบเทียบความคิดเมื่อเริ่มต้นบทเรียนกับความคิดของเขาเมื่อสิ้นสุดบทเรียน และตรวจสอบว่าบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนตั้งไว้ในขั้นที่ 1 หรือไม่ เพราะความรู้ที่ผู้เรียนสร้างด้วยตนเองนั้นจะทำให้เกิดโครงสร้างทางปัญญาที่คงทน

นอกจากนี้แผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวทั้ง 6 แผน มีการเรียงลำดับเนื้อหาที่สัมพันธ์กัน เหมาะสมกับระดับขั้นของผู้เรียน มีความทันสมัยและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รวมทั้งได้รับคำชี้แนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้มีการปรับปรุงแก้ไขจนเหมาะสมก่อนนำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบ ซึ่งผลการตรวจสอบประสิทธิภาพในเบื้องต้นจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน ปรากฏดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1 นายอาทร จันท์แดง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ กลุ่มพัฒนาหลักสูตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุงเขต 2 ได้เสนอแนะให้ผู้วิจัยปรับปรุงข้อคำถามในกิจกรรมการเรียนรู้ให้ตรงกับระดับพุทธิพิสัยของบลูมที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญได้ชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างข้อคำถามที่เป็นระดับความจำกับคำถามในดับอื่น ๆ นอกจากนี้ยังแนะนำวิธีการตั้งคำถามในแบบฝึกหัดพัฒนาทักษะการคิดว่า ควรครอบคลุมตัวชี้วัดที่ต้องการวัด และควรปรับเปลี่ยนภาษาในข้อคำถามให้สละสลวยเข้าใจง่ายเหมาะกับวัยของผู้เรียน

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 นางทักษิณา เทพประสิทธิ์ ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 23 จังหวัดพัทลุง ได้แนะนำเรื่องของการวัดและประเมินผลว่าควรมีผลสะท้อนกลับนักเรียนทุกครั้งที่มีการทำกิจกรรมใบงานเพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากพัฒนาตนเองในกิจกรรมต่อ ๆ ไป รวมถึงการวัดและประเมินผล ควรคำนึงถึง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย ผู้วิจัยจึงนำไปใช้กับการปฏิบัติกิจกรรมใบงาน การปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มโดยการสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน การทำงานร่วมกับผู้อื่น เพราะเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิสัมพันธ์ทางด้านสังคมและส่งผลต่อการสร้างความรู้ของผู้เรียนด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2 ได้แนะนำเรื่องของการใช้เวลาในการจัดกิจกรรม ซึ่งเดิมแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 มีการกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมไว้ 2 ชั่วโมง ผู้เชี่ยวชาญแนะนำให้เพิ่มเวลาเพราะเนื้อหาในการจัดกิจกรรมค่อนข้างมาก แต่ด้วยข้อจำกัดจากการวิเคราะห์หลักสูตร (โรงเรียนบ้านนาทุ่งโพธิ์: หลักสูตรสถานศึกษา, 2550) ที่ใช้เวลาในการสอนอ่านเชิงวิเคราะห์ เป็นเวลา 14 ชั่วโมง ผู้เชี่ยวชาญจึงเสนอแนะให้ปรับลดเวลาในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 และได้แนะนำให้ปรับกิจกรรมในใบงานที่ 3 กิจกรรมเน้นย้ำทบทวนโยให้ความเห็นว่าจะยากเกินไปสำหรับวัยของผู้เรียน แต่ทั้งนี้ควรได้รับการทดลองหาคุณภาพด้วยวิธีการทดลองสอนกับกลุ่มทดลองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างก่อน แล้วค่อยทำการปรับให้เหมาะสมทั้งเวลาและกิจกรรม ซึ่งผู้วิจัยได้บันทึกข้อคำแนะนำเพื่อปรับปรุงต่อไป

ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3 นางฤดี เบญจมาตย์ ครูชำนาญการพิเศษด้านภาษาไทย โรงเรียนบ้านโคกยา จังหวัดพัทลุง ได้เสนอแนะในส่วนของการนำเนื้อหาบทอ่านมาจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับระดับชั้นความยากง่าย และการปรับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในแผนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสม

ผู้วิจัยได้รับการตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วิธีการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับเทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูม เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากผู้เชี่ยวชาญเป็นอย่างดี จึงนำมาปรับปรุงแก้ไข และทดลองใช้เพื่อตรวจสอบคุณภาพทางด้านเวลาและเนื้อหา พบว่า ควรปรับปรุงแก้ไขด้านเวลาในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 และ 5 และกิจกรรมใบงานที่ 3 ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ทำให้สมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่าวิธีการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับเทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูม เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าความสอดคล้องในระดับ 0.60 ขึ้นไป และมีค่าความเหมาะสมในระดับมากขึ้นไปเป็นจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ รอสมะห์ กอดอ ซึ่งได้ศึกษาการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดคอนกรีตวิเศษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และได้หาประสิทธิภาพ

การประชุมวิชาการระดับชาติ การเรียนรู้เชิงรุก ครั้งที่ 6 “Active Learning ตอบโจทย์ Thailand 4.0 อย่างไร”

ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 12 แผน ซึ่งผลปรากฏว่ามีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.12/81.01 ซึ่งแสดงว่ามีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ได้ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ อัจฉรา เคนทุม (2550: 250) เรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ โดยมีเครื่องมือในการทดลองคือแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ จำนวน 7 แผน ซึ่งมีขั้นตอนการเรียนรู้ 7 ขั้นตอน พบว่าแผนการจัดการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพทำให้ผู้เรียนร้อยละ 75.67 มีผลสัมฤทธิ์ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 73.33 แสดงว่าการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดการสร้างความรู้ทำให้เกิดการพัฒนาทางด้าน การเรียนรู้ได้จริง

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ สร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับเทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูม มีทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังการ จัดการเรียนรู้เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 65

พบว่า การเปรียบเทียบทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับการตั้งคำถามตามแนวคิดของบลูมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 65 อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากก่อนทำการทดลอง นักเรียนยังขาดขั้นตอนในการสร้างความรู้ และกระบวนการคิดหรือการกระตุ้นคิด รวมทั้งการเรียงลำดับ ขั้นตอนในการคิดยังไม่สมบูรณ์ และไม่ได้รับการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง เมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการ จัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับคำถามตามแนวคิดของบลูม ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่ผ่านการ ตรวจสอบ และแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ ตลอดจนได้รับการตรวจสอบความถูกต้องจากอาจารย์ที่ ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และวิธีการจัดการเรียนรู้มี ขั้นตอนการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม เน้นกระบวนการคิดด้วย เทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูม โดยเริ่มจากง่าย ไปสู่ยาก และมีการสรุปองค์ความรู้ในขั้นสุดท้าย ซึ่ง ผู้เรียนจะได้ทบทวน ความเข้าใจของตนเองต่อเรื่องที่อ่าน

อย่างไรก็ตาม ยังมีปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้เกิดความสัมฤทธิ์ผล คือ การเลือกใช้สื่อที่มีเนื้อหา หลากหลายและตรงตามหลักสูตรกำหนด ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้ แบบ Active Learning ทำให้เกิดการสร้างความรู้ด้วยตนเองของนักเรียนทั้งจากตัวผู้เรียนเองและจาก ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมซึ่งการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงนั้นจะทำให้เกิดการสร้างความรู้ ดังที่ ทิศนา ขัมมณี (2553: 90 - 96) ได้กล่าวว่า นักเรียนจะเป็นผู้สร้างความรู้ในลักษณะการเรียนรู้ที่มีการตื่นตัวหรือการจัดการ เรียนรู้แบบสร้างสรรค์ความรู้หรือเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สอนจัดสถานการณ์ให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ ใหม่ของตนเอง โดยให้นักเรียนศึกษา คิด ค้นคว้า ทดลองระดมสมอง ศึกษาจากใบความรู้ สื่อหรือแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีการเชื่อมโยงความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นกับความรู้เดิมที่นักเรียนมีอยู่แล้ว โดยผู้สอนจะเป็นผู้ช่วยเหลือมีการ ตรวจสอบความรู้ใหม่ ซึ่งสามารถกระทำได้ทั้งการตรวจสอบกันเองระหว่างกลุ่มหรือผู้สอนช่วยเหลือในการ ตรวจสอบความรู้ใหม่ นอกจากการนำเทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูมมาใช้ร่วมกันนี้เป็นการส่งเสริมให้ ผู้เรียนกระตุ้นคิด และจัดระเบียบความคิดอย่างเป็นขั้นตอน ดังคำกล่าวของสุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2553: 74) ที่กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้คำถามว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนา

กระบวนการคิดของผู้เรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระถิรวัฒน์ วฑฒนเมธี (2556) ซึ่งได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้รูปแบบชิปปาร์ร่วมกับเทคนิคคำถามของบลูม (Bloom) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในประเทศมาเลเซีย โดยจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 9 แผน เวลา 18 ชั่วโมง ซึ่งมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรม 7 ขั้นตอน โดยขั้นที่ 1- 6 เป็นกระบวนการสร้างความรู้ ส่วนขั้นที่ 7 เป็นการนำความรู้ไปใช้ ตามคุณสมบัติหลักของชิปปาโมเดล และได้ใช้เทคนิคคำถามของบลูมกระตุ้นให้ผู้เรียนฝึกคิดพบว่างานวิจัยดังกล่าวส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าการสร้างความรู้และการใช้คำถามของบลูมนำมาใช้ร่วมกันแล้ว จะทำให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ได้ดีขึ้น

ดังนั้นวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับเทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูม เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้นเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ขึ้นมาได้ด้วยกระบวนการและขั้นตอนที่ถูกกระตุ้นด้วยคำถามให้คิด ตลอดจนการได้รับการฝึกทักษะลงมือปฏิบัติจริงในการทำใบงานต่าง ๆ และมีกระบวนการทางสังคมที่ผู้เรียนได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดซึ่งกันและกัน จึงส่งผลให้ทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ซึ่งต้องอาศัยการคิดวิเคราะห์เป็น มีผลค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 65 โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 78

3. ผลการตรวจแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับคำถามตามแนวคิดของบลูม เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) โดยเรียงลำดับรายการประเมินที่นักเรียนมีความพึงพอใจตามลำดับ ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านสาระการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 แสดงว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจในด้านสาระการเรียนรู้ในระดับมากที่สุดทั้งนี้เนื่องจากสาระที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เป็นไปตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษา 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยกำหนดไว้ ซึ่งตรงตามตัวชี้วัด มีความทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ เข้าใจง่าย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ลำดับที่ 2 ด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ย 4.43 ซึ่งแสดงว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก เนื่องจากผู้วิจัยได้ประเมินผลอย่างครอบคลุมตามตัวชี้วัดและเป็นไปตามสภาพจริงของผู้เรียน ผู้เรียนมีโอกาสทราบผลการประเมินเพื่อเป็นการเสริมแรงในการเรียนรู้หรือทำกิจกรรมต่อไป ลำดับที่ 3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 4.42 แสดงว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก เนื่องจากการจัดกิจกรรมที่มีลำดับขั้นตอนมีการเชื่อมโยงความรู้เดิมสู่ความรู้ใหม่และมีการส่งเสริมให้เกิดการคิดด้วยเทคนิคการสอดแทรกคำถาม และมีการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ตั้งแต่การทำใบงานที่ 1-4 และนักเรียนมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนทำให้เกิดการสร้างความรู้ด้วยตนเองได้เป็นอย่างดีและไม่เบื่อหน่าย ลำดับที่ 4 ด้านสื่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 4.22 แสดงว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก เนื่องจากเนื้อหาของสื่อที่นำมาประกอบการอ่านมีการคัดเลือกให้

เหมาะสมกับวัย สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและนักเรียนสามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ทำให้ผลการประเมินความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

7. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับเทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์ในระดับชั้นอื่นๆ
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ด้วยตนเองร่วมกับเทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์กับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบอื่น ๆ ร่วมกันร่วมกับเทคนิคคำถามตามแนวคิดของบลูม
3. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เช่นความสามารถในการอ่านจับใจความ ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ หรือความสามารถในการอ่านตีความ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

8. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์อนันต์ อารีพงศ์ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมลวรรณ วีระธรรมโม กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาถ่ายทอดความรู้ ให้คำปรึกษาและแนะนำอย่างดียิ่ง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้กำลังใจและดูแลช่วยเหลือด้วยดีมาตลอด ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทั้งสองท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ รวมทั้งคณะผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัยและให้ข้อเสนอแนะทำให้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์มากขึ้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์มหาวิทยาลัยทักษิณทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาและให้การสนับสนุน คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีที่เกิดจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูตาแต่บิดามารดา บุรพาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน

9. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เคียงเพ็ญ พรหมพล. (2551). การพัฒนาแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน

- อนุบาลอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัย และประเมินผลการศึกษา. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ทศนา แคมมณี. (2554). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพศาสตร์การสอน (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระถิรวัฒน์ วทฒนเมธี. (2556). การจัดการเรียนรู้รูปแบบชิปาร่วมกับเทคนิคการตั้งคำถามของบลูม (Bloom) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชาวมลายูเซียเชื้อสายไทยในประเทศมาเลเซีย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สงขลา.มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- รอสมะห์ กอดอ. (2554). การพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถในการคิดวิเคราะห์โดยใช้แนวคิดคอนสตรัคติวิซึ่มสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- รายงานการประชุมเครือข่ายไพรวลัยครั้งที่ 3 .(2560). “การยกระดับผลสัมฤทธิ์การทดสอบระดับชาติ” เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2560.
- โรงเรียนบ้านนาทุ่งโพธิ์. (2553). หลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. พัทลุง : โรงเรียนบ้านนาทุ่งโพธิ์.
- สุรางค์ ไคว้ตระกูล. (2553). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย .
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2553). 20 วิธีจัดการเรียนรู้ : เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม การเรียนรู้โดยการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). ประกาศและรายงานผลการทดสอบ O-NET. <http://www/niets.or.th/> สืบค้นเมื่อ วันที่ 15 มีนาคม 2559.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟิก.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2546). คู่มือการจัดกิจกรรมการอ่านเชิงวิเคราะห์. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554). แนวทางการพัฒนาและประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2558). การอ่านคิดวิเคราะห์ตามแนวทางประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

เสนีย์ วิลาวรรณ. (2546). หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน พัฒนาทักษะภาษา. กรุงเทพฯ :
วัฒนาพานิช.

อัจฉรา เคนทุม. (2551,มกราคม-มิถุนายน). “การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้
คณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิด
ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์”. ศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น .ปีที่
2 ฉบับที่1,250-259.

อัมพวัน ศรีเพ็ชรวรรณคดี. (2546). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบ
4 MAT ในวิชากลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.